

Referat af Vejle Amts Historiske Samfunds årsmøde lørdag den 17. maj 2008 på Palsgaard ved Juelsminde

Der var mødt ca. 40 deltagere. Der var inden mødet udsendt denne dagsorden:

Velkomst ved formanden

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Budget og regnskab ved kassereren
4. Valg til bestyrelsen. På valg er Lars Bjørneboe, Leif Baun, Steen W. Andersen og John Juhler Hansen. Poul Erik Jeppesen er udtrådt af bestyrelsen, og der skal derfor ifølge vedtægterne vælges et medlem for den resterende del af hans valgperiode (2008-2010).
5. Medlemskontingent
6. Indkomne forslag til formanden, Lars Bjørneboe, Sehestedsvej 3, 8700 Horsens eller info@agbj.dk, senest en uge før mødet.
Bestyrelsen foreslår, at foreningen skifter navn til Historisk Samfund for Sydøstjylland, og at årbogen fremover kommer til at hedde Historisk Årbog for Sydøstjylland.
7. Eventuelt

Schou-fondets sekretær, **Bente Klinke**, bød velkommen til Palsgaard og afspillede en film, der viser de mange aktiviteter i den verdensomspændende virksomhed Palsgaard A/S.

Herefter bød Historisk Samfunds formand, **Lars Bjørneboe**, velkommen til årsmødet.

1. Valg af dirigent.

Formanden foreslog valg af foreningens tidligere formand, **Birgitte Arffmann**, som blev valgt med akklamation.

Dirigenten oplyste, at indbydelsen til årsmødet skal være udsendt senest to uger før årsmødet, og konstaterede, at indbydelsen er udsendt rettidigt.

2. Bestyrelsens beretning

Formanden orienterede om årets gang siden årsmødet den 12. Maj 2007 i Nikolaj biograf, hvor man viste dokumentarfilmen om amtets sidste år, optaget af Poul Jørgen Ladefoged/Media Film. På årsmødet havde man taget afsked med den tidligere formand Birgitte Arffmann og de tidligere bestyrelsesmedlemmer Otto Herskind Jørgensen og Bjørn Købsted, og senere havde man besøgt Industrimuseet.

Han gennemgik de aktiviteter, der havde været: Sommerudflugten den 8. Sept. 2007 til det tidligere Horsens Statsfængsel, præsentationen i oktober 2007 af årbogen på Vejle Kunstmuseum, hvor Vagn Ry Nielsen og Grete ... (Vejle Museum) havde haft indlæg om to af artiklerne. Formanden takkede redaktionsudvalget, især dettes formand Leif Baun, for en stor indsats.

Formanden orienterede om de afholdte medlemsmøder: 27. sept. om Gerhard de Lichtenberg ved museumsinspektør Anette Hoff, i februar om historien bag Løveparken i Givskud, mødet den 6. febr. i Sct. Jørgensgård i Kolding, hvor der blev vist film om 30'ernes Kolding, et meget velbesøgt møde den 1. april, hvor Poul Ulrik Jensen fortalte om Vejles historie.

Der er med assistance fra Allan Andersen og med deltagelse af formand og kasserer udarbejdet en hjemmeside, der har givet en ny kontaktflade til medlemmer og også har givet nye medlemmer, og

der er udsendt et nyhedsbrev. Man indsamler medlemmernes mailadresser med henblik på at kunne udsende et elektronisk nyhedsbrev, og der er som noget nyt udsendt medlemskort. Der har været holdt 7 bestyrelsesmøder.

Han ville gerne trække nogle temaer frem: *Foreningens navn*, idet man har oplevet, at kommuner afviser at yde tilskud bl.a. med henvisning til, at navnet er knyttet til det nu ikke længere eksisterende amt. Dette ville blive behandlet under punkt 6.

Oprettelsen af kulturmiljøråd i de enkelte kommuner. Vejle Amt havde nået at udarbejde en fin beskrivelse af kulturmiljøer. Historisk Samfund har foreslået, at der oprettes kulturmiljøråd i de enkelte kommuner, og ideen er blevet modtaget positivt i bl.a. Egtved, Vejle, Fredericia og Ikast-Brande; Horsens har afslået p.gr. af manglende ressourcer, men vil gerne fortsætte samarbejdet.

Møder. Vi vil gerne samarbejde med de lokale foreninger, hvilket kan bevirke, at flere bliver bekendt med et møde, og vi vil også kunne yde bidrag. Han ville gerne høre forslag og ideer.

Filmen om livet i Vejle Amt i 2006. Filmen kan købes som DVD.

Økonomi: Vi modtager et tilskud fra Kulturministeriet i 4 år svarende til amtets tilskud. Endvidere modtager vi tilskud fra kommuner, som vi må forvente vil falde, fordi man giver støtte til projekter. Endvidere har vi fået en gave, som vi i høj grad påskønner, fra en giver, der ønsker at være anonym. *Årbogen* er til salg hos boghandlerne. Der er købt PC til kassereren.

Medlemstallet er stabiliseret på ca. 590. Vi håber, at vi ved indsats kan få nye medlemmer. Vi har rettet henvendelse til *Dansk Lokalhistorisk Forening* for at høre, om man der arbejder med den fremtidige organisation, og han havde selv deltaget i foreningens årsmøde i april 2008.

Dirigenten havde noteret sig, at formandens beretning var fremadrettet – med spørgsmål om, hvordan foreningen skal tilrettelægge sit arbejde, og bad om eventuelle bemærkninger fra medlemmerne.

Palle Bruus fornemmede, at man synes, at det er sørgmodigt med amterne, der er faldet væk. Han ville høre, om situationen er parallel i andre amter.

Formanden svarede, at situationen er nogenlunde den samme for de andre historiske samfund, også i Sønderjylland. Der er utroligt mange lokalarkiver og lokalhistoriske foreninger og meget liv omkring dem. Vi, der omfatter lidt større områder, er kommet lidt mere i klemme. Vi har talt om, at der er brug for os i f.eks. kulturmiljøssammenhængen.

Orla Grunnet bemærkede, at der sidst i 60'erne var over 3.000 medlemmer.

Formanden sagde, at der før Wamberg's tid havde været ca. 600 medlemmer. Den store tilgang skyldtes, at Wamberg var den, han var.

Leif Baun spurgte – i sin egenskab af redaktør af årbogen -, om det er den lange ende, vi har fat i. Der er stor interesse for det sognehistoriske og mindre interesse for det regionale. Skal vi have flere små-historier fra de enkelte områder?

Jette Jørgensen sagde, at hun hvert år glæder sig til årbogen.

En deltager bemærkede, at det er morsomt at få noget at vide om, hvad der foregår længere væk fra én selv.

En anden deltager spurgte, om man kan gøre noget for at gøre foreningen mere kendt.

Steen W. Andersen mente, at deltagelse i kulturmiljøråd vil gøre samfundet mere kendt.

Birgitte Arffmann sagde, at den voldsomme nedgang nok også skyldes de mange nye foreninger, der opstår.

Dirigenten (Birgitte Arffmann) spurgte, om man kunne godkende beretningen.

Beretningen blev herefter godkendt med akklamation.

3. Regnskab og budget ved kassereren.

Benny Andersen gennemgik det uddelte regnskab, der på indtægtssiden har kontingent fra ca. 590 medlemmer. Man har bogført alle udgifter til DVD'en, og indtægterne fra det salg, der er sket i 2007. Man håber på salgsindtægter i 2008 og følgende år. Med hensyn til udgiften til administration bemærkes, at der har været udgift til anskaffelse af en PC og til etablering af hjemmesiden. Der har været et underskud. For 2008 er der budgetteret med et frafald på 40 medlemmer, og budgettet balancerer med 119.000 kr.

Dirigenten spurgte, om der var bemærkninger til regnskab og budget.

Gerda Glockengieser fandt, at kontingentet godt kunne hæves lidt, f. eks. til 200 kr.

Leif Baun syntes, at man skulle gemme det til den til, hvor vi får brug for det.

Et medlem bemærkede, at der er en stor udgift til porto til udsendelse af årbogen til 590 medlemmer.

Formanden sagde hertil, at bestyrelsen har overvejet, om man kan spare noget på dette – via bestyrelse og medlemmer.

Et medlem sagde, at man jo også kunne spare noget ved at få medlemmer til at udføre nogle opgaver.

Forsamlingen godkendte herefter regnskab og budget.

4. Valg til bestyrelsen

Formanden foreslog genvalg af Lars Bjørneboe, Leif Baun, Steen W. Andersen og John Juhler Hansen og nyvalg af Poul Jørgen Ladefoged. Der fremkom ikke andre forslag, og de foreslåede blev genvalgt hhv. valgt med akklamation.

5. Medlemskontingent

Formanden sagde, at bestyrelsen foreslår uændret kontingent. Dette blev vedtaget.

6. Forslaget til nyt navn for Vejle Amts Historiske Samfund

Der blev omdelt et bilag, hvoraf fremgik, at der var fire forslag:

1. Bestyrelsens forslag, hvorefter navnet ændres til Historisk Samfund for Sydøstjylland, og årbogens navn samtidig ændres til Historisk Årbog for Sydøstjylland
2. Diderik Grønbæks forslag: Gl. Vejle Amts Historiske Samfund
3. Diderik Grønbæks forslag: Vejle egnens historiske Samfund
4. Diderik Grønbæks forslag: Vejle og Omegns Historiske Samfund

Dirigenten oplyste, at Diderik Grønbæk havde været til stede, men at han lige var gået, og at han fastholdt sit forslag.

Formanden sagde, at foreningen havde mødt problemer på grund af navnet. Han syntes, at Diderik Grønbæks forslag handler for meget om Vejle; samfundet omfatter også Kolding, Vestegnen, Horsens, Fredericia med mere.

Et medlem sagde, at man, hvis man vil lave om, kunne ændre ordet "samfund" til "forening". **Et andet medlem** tilsluttede sig dette. **Et tredje medlem** (tidligere amtsrådsmedlem) sagde, at hvis der skal være tilslutning fra de fire store byer er det nødvendigt med en navneændring. Han støttede derfor bestyrelsens forslag.

Margrethe Kruse Ellegaard spurgte, hvor grænsen er for foreningens virksomhed.

Formanden svarede hertil, at man kan læne sig lidt op ad politiet, hvor Østjyllands Politi også tager Skanderborg og Billund med.

Et medlem syntes, at "Sydøstjylland" er lidt diffust. Måske kunne man bruge det og så i parentes skrive "Det tidligere Vejle Amt".

Et andet medlem foreslog, at man skifter "Samfund" ud med "Forening" for hvad forbinder folk med "samfund". **Birgitte Arffmann** bemærkede, at det salgsmæssigt måske er bedre med "forening". **Formanden** sagde, at bestyrelsen har sagt "Samfund" for ikke at lave for meget om. **Et medlem** sagde, at vi skal bevare lidt kontinuitet. **Palle Bruus** fremførte, at vi er blevet identitetsløse, og han var derfor lige ved at foreslå, at man venter med at skifte navn. **Svend Olsson** syntes, at vi skal bevare det gamle navn. **Et medlem (Jørgensen)** fandt, at betegnelsen Sydøstjylland er noget svævende. Vi beskæftiger os med det gamle amts område, og det vil derfor være meget relevant at kalde foreningen "Vejle gamle amt". **Et andet medlem** sagde, at mange ikke ved, hvad Vejle Amt er, og **et tredje medlem** fremhævede, at det er vigtigt at tænke nyt. Det her er en forening, der interesserer sig for historien i dette område af Danmark.

Herefter blev forslagene sat til afstemning.

For forslag 1 (bestyrelsens forslag) stemte 27, og **formanden** foretog en optælling, der gav resultatet, at der var 40 personer til stede.

For Diderik Grønbeks forslag blev der stemt således:

Forslag 2: Gl. Vejle Amts Historiske Samfund: 7 stemmer

Forslag 3: Vejle egnens Historiske Samfund: 0 stemmer

Forslag 4: Vejle og Omegns Historiske Samfund: 0 stemmer

For et i mødet fremsat forslag 5: Historisk Forening for Sydøstjylland: 6 stemmer

Formanden konstaterede herefter, at intet af forslagene havde opnået det tilstrækkelige antal stemmer til vedtagelse, idet ændringer i vedtægten kan foretages af et årsmøde, når ændringsforslaget vedtages med $\frac{3}{4}$ af det afgivne stemmetal. Foreningens navn er således uændret.

7. Eventuelt

Lars Skov Madsen sagde, at hans far eller måske han selv i sin tid havde modtaget et brev fra den daværende formand, amtmand Wamberg, som foreslog indmeldelse. Måske skulle bestyrelsen nu sende breve ud til lokalhistoriske foreninger.

Formanden sagde, at bestyrelsen positivt vil overveje det.

Herefter sluttede årsmødet og **formanden** gav ordet til historikeren **Peter Sørensen**.

Peter Sørensen fortalte herefter om mændene bag Palsgaard: Einar V. Schou og Herbert Schou, og han nævnte i sin indledning, at også andre har betydet meget; således har den nuværende formand for Schou-Fondet, Knud Brix, været her i 60 år.

Einar V. Schou havde haft en stor karriere hos Otto Mønsted og var direktør for verdens største margarinefabrik i London, inden han i 1908 købte Palsgaard. Han var en eminent opfinder og havde opfundet den dobbelte køletromle, som han fik patent på. I 1920 opfandt han en metode til at forene

vand og olie, Palsgaards Emulsions Olie (PEO), som han tog patent på i 1922. Han dør i 1925 og efterfølges af sønnen Herbert Schou, født i London 1902. Også han har opfindertalent og opfinder mange forbedringer. Han er endvidere kreativ og kunstnerisk interesseret. På Palsgaard etableres der tidligt en overskudsdeling med medarbejderne, som bevirkede, at arbejdere kunne få udbetalt mere end én mill. kr. , når de blev pensioneret. I 1949 etablerer han forskningsvirksomheden "Nexus". I dag ejes hele virksomheden af Schou-Fondet.

Efter foredrag og kaffe viste fhv. kontorchef **Knud Søndergaard** os rundt på Palsgaards område og fortalte om slottet og de mange smukke gamle bygninger og de mennesker, der har virket her, og vi oplevede den skønne, store park og have.

Referat ved Erik Toftgaard